

Bài 9

ĐỜI SỐNG CỦA NGƯỜI NGUYÊN THỦY TRÊN ĐẤT NƯỚC TA

1. Đời sống vật chất

Trong quá trình sinh sống, người nguyên thủy thời Sơn Vi - Hoà Bình - Bắc Sơn - Hạ Long thường xuyên tìm cách cải tiến công cụ lao động. Nguyên liệu chủ yếu là đá. Ban đầu, người thời Sơn Vi chỉ biết ghè đẽo các hòn cuội ven suối làm rìu, nhưng đến thời Hoà Bình - Bắc Sơn - Hạ Long, họ đã biết mài đá, dùng nhiều loại đá khác nhau để làm công cụ các loại như rìu, bôn⁽¹⁾, chày. Họ còn biết dùng tre, gỗ, xương, sừng làm công cụ và đồ dùng cần thiết, sau đó biết làm đồ gốm.

Hình 25 - Các loại rìu đá thuộc văn hoá Hoà Bình - Bắc Sơn

(1) Bôn : rìu đá được mài vát một bên, có chuôi tra cán.

Việc làm đồ gốm có gì khác so với việc làm công cụ bằng đá ?

Những điểm mới về công cụ sản xuất của thời Hoà Bình - Bắc Sơn - Hạ Long là gì ?

Người nguyên thủy đã biết trồng trọt và chăn nuôi. Nguồn thức ăn ngày càng tăng lên. Ngoài cây củ kiếm được, họ còn trồng rau, đậu, bí, bầu... Ngoài thú rừng săn được, họ còn nuôi thêm chó, lợn.

Ý nghĩa của việc trồng trọt và chăn nuôi ?

Người nguyên thủy sống chủ yếu ở các hang động, mái đá. Họ cũng biết làm các túp lều lợp bằng cỏ hoặc lá cây.

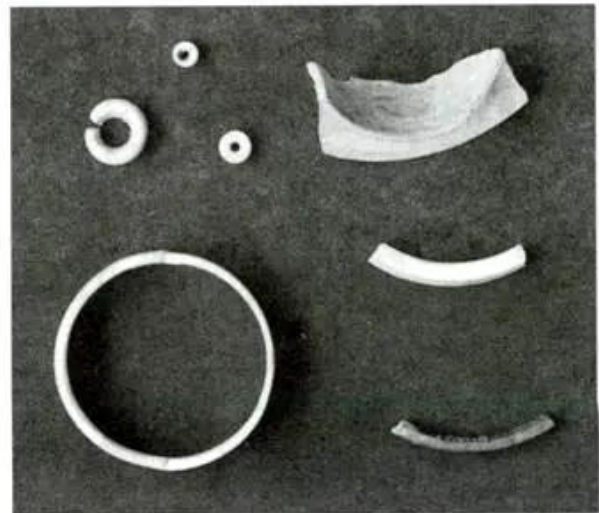
2. Tổ chức xã hội

Người nguyên thủy đã biết sống thành từng nhóm ở những vùng thuận tiện. Trong nhiều hang động ở Hoà Bình - Bắc Sơn, người ta đã phát hiện được những lớp vỏ ốc dày 3 - 4m, chứa nhiều công cụ, xương thú. Điều đó cho thấy : người nguyên thủy thường định cư lâu dài ở một nơi. Số người tăng lên, bao gồm già, trẻ, trai, gái. Quan hệ xã hội hình thành. Những người cùng huyết thống⁽¹⁾ sống chung với nhau và tôn người mẹ lớn tuổi, có uy tín lên làm chủ. Đó là chế độ thị tộc mẫu hệ.

Hàng ngàn năm trôi qua, nhiều thị tộc có quan hệ với nhau và sống hoà hợp trên một vùng đất chung.

3. Đời sống tinh thần

Người nguyên thủy thời Hoà Bình - Bắc Sơn - Hạ Long không chỉ biết lao động mà còn làm nhiều đồ trang sức. Những vỏ ốc được xuyên lỗ, những vòng tay đá, những hạt chuỗi bằng đất nung ... được tìm thấy trong các di chỉ⁽²⁾ khảo cổ đã khẳng định điều đó.

Hình 26 - Vòng tay, khuyên tai đá

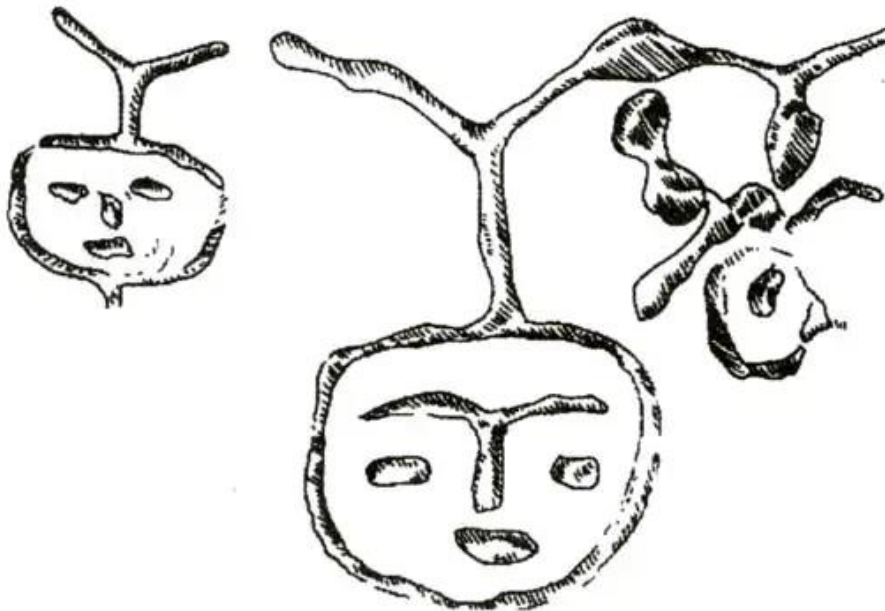
(1) Huyết thống : có cùng dòng máu, họ hàng.

(2) Di chỉ : nơi có dấu vết cư trú và sinh sống của người xưa.

Theo em, sự xuất hiện của những đồ trang sức trong các di chỉ nói trên có ý nghĩa gì ?

Người nguyên thủy đã biết vẽ trên vách hang động những hình mô tả cuộc sống tinh thần của mình. Trong quan hệ thị tộc, tình mẹ con, anh em ngày càng gắn bó. Trong nhiều hang động ở Bắc Sơn, nhiều địa điểm ở Quỳnh Văn, Hạ Long, người ta phát hiện được những bộ xương người được chôn cất, thậm chí như ở Quỳnh Văn, bên cạnh xương người chết, còn có một, hai lưỡi cuốc đá được chôn cất theo.

Cuộc sống của người nguyên thủy ở Bắc Sơn - Hạ Long đã phát triển khá cao về tất cả các mặt.

Hình 27 - Hình mặt người khắc trên vách hang Động Nội (Hoà Bình)

CÂU HỎI

1. Những điểm mới trong đời sống vật chất và xã hội của người nguyên thủy thời Hoà Bình - Bắc Sơn - Hạ Long là gì ?
2. Những điểm mới trong đời sống tinh thần của người nguyên thủy là gì ? Em có suy nghĩ gì về việc chôn công cụ sản xuất theo người chết ?